

[P. N. Petersen (Røjle).]

unødvendigt at komme nærmere ind på dette. Selvdisciplinen virker nøjagtig modsat. De enkelte medlemmer bestræber sig for at støtte og styrke gruppen i det længst mulige, fordi de ganske simpelt ikke kan lade være, men der kan rejse sig visse spørgsmål og opstå sådanne situationer, at det enkelte medlem må overveje med sig selv og sin samvittighed, om han kan forsvare at følge partiet som sådant i sådanne spørgsmål og situationer og handle derefter uden at generes af partifællerne i den anledning. En sådan selvdisciplin er en umådelig styrke for en rigsdagsgruppe.

Desværre har denne selvdisciplin ikke været så fremtrædende, som det var ønskeligt. Det gælder indenfor de enkelte rigsdagsgrupper, og det gælder navnlig i forholdet mellem rigsdagens to ting, hvor landstingets autoritet systematisk er blevet undergravet, siden vi fik grundloven af 5. juni 1915. Det er rigtigt, at det høje ting lejlighedsvis har taget sig sammen og virkelig gjort en indsats af betydning. Jeg kan fra de senere år f. eks. nævne lovforslaget om grundstigningsskyld, men sidste år lige før pinse skete der noget, som landstingets autoritet ikke kunne holde til. Folketinget oversendte ca. 70 lovforslag, der skulle gøres færdige, inden rigsdagen rejste hjem på sommerferie til pinse. Nu må det retfærdigvis indrømmes; at landstingets medlemmer har fulgt disse lovforslags udvikling og deltaget i forskellige afstemninger vedrørende dem i grupperne, ligesom det må anføres, at der var adskillige tidsbegrænsede love, hvis løbetid var omme. Men der var i hvert fald to lovforslag, som var meget omtvistede, og som meget vel kunne have ventet til næste rigsdagssamling: aktieselskabsloven og den såkaldte femtekolonne lov. Landstinget havde taget en anden stilling til de to forslag end folkettinget, og i de af tinget nedsatte udvalg blev der flertal for ændringer, der betød meget store forbedringer i forhold til folketingets affattelse. Vi syntes i de dage, at nu tegnede det så lyst, men så skete der noget, nemlig det, at disse udvalgsflertal ganske simpelt smuldrede — efter et forlydende fordi der var kræfter udenfor denne sal, der ganske simpelt gav ordre til, at forslagene skulle vedtages her i landstinget i folketingets affattelse, for hvis de

ikke blev det, ville det andet høje ting blive udsat for et prestigetab, som var uønsket. Jeg siger: efter et forlydende; jeg ville være meget, meget taknemlig for et dementi af dette forlydende på en klar og utvetydig måde. Det er i hvert fald ganske umuligt at frigøre sig for indtrykket af, at der var et flertal af medlemmer i dette ting, der stemte på en anden måde, end de ønskede. Det var for dette høje ting et grundskud, og hvis det fik mange af den slags, ville det i det lange løb ikke være til at overvinde.

Nu vil jeg ærligt være ved, at efterhånden som tiden skrider frem, bliver jeg mindre og mindre imponeret af slige foreteelser, selvom de giver et indblik i det menneskelige sjæleliv, der ikke er uden en vis interesse.

Men disse og lignende episoder sammen med den kraftige forskydning, der finder sted mellem de forskellige grene af erhvervslevet, viser med blændende klarhed, at i vore dages Danmark er der kun en snublende kort afstand mellem demokratiet og oligarkiet, fåmandsvældet, der skyder meget kraftige spirer i den politiske førerdisciplin. Det ville være meget lykkeligt, om der var mulighed for at undgå, at denne karikatur af det frie, folkelige selvstyre blev overført til den ændrede forfatning, som vi nu drøfter rammerne for, undgå, at nissen flytter med; denne drilagtige herre vil måske endogså mene, at han lettere kan udfolde sin virketrang i een parlamentarisk forsamling end i to.

Jeg har fremdraget disse forhold, fordi vi må hæge om det klenodie, vi har i det frie, folkelige selvstyre, nu da det er i søgelyset; det er nu, det gælder. Men det er ikke alene førerdisciplinen og gruppemødernes fællesskab; der har undergravet landstingets autoritet op gennem årene; de vekslende regeringer har været flittige medarbejdere i dette gravearbejde. Man har systematisk sørget for at holde landstinget på smalkost, et forhold, som allerede har været nævnt.

Det ene med det andet gør, at jeg giver den højtærede statsminister så inderligt ret i, at tiden er løbet fra dette høje ting, og jeg er ikke i stand til at se, hvorledes det vil være muligt at genoprette forholdene, så at de igen bliver, som de skulle være. Derfor er der ingen anden mulighed, end at dette høje ting må fjernes eller